

Wyrok z dnia 18 lutego 1999 r.

II UKN 494/98

Niewykonanie przez organ rentowy obowiązku z § 43 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) jest błędem organu w rozumieniu art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 1999 r. sprawy Piotra R. przeciwko PKP - Zakładowi Kolejowych Rent i Emerytur - Wydziałowi Przyznawania Świadczeń z siedzibą w G. o datę wypłaty renty rodzinnej, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 kwietnia 1998 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok i oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Gdyni z dnia 9 grudnia 1997 r. [...].

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny w Gdańsku-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, rozpoznając apelację PKP - Zakładu Kolejowych Rent i Emerytur - Wydziału Przyznawania Świadczeń w G. w sprawie Piotra R. o datę wypłaty renty rodzinnej, wyrokiem z 28 kwietnia 1998 r. zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Gdyni z dnia 9 grudnia 1997 r. i oddalił odwołanie.

Sąd Wojewódzki zobowiązał organ rentowy do wznowienia wypłaty ubezpieczonemu renty rodzinnej od dnia 1 stycznia 1994 r. po dokonaniu następujących

ustaleń w sprawie: Na wniosek matki małoletniego Piotra R. organ rentowy przyznał małoletniemu w 1991 r. rentę rodzinną po zmarłym ojcu. Pismem z dnia 3 września 1992 r. Państwowe Pogotowie Opiekuńcze w B. poinformowało organ rentowy, iż małoletni przebywał od 7 maja 1992 r. w Pogotowiu, a matka ma ograniczone prawa rodzicielskie i nie opłaca kosztów pobytu w wysokości 25% stawki żywieniowej. Organ rentowy wstrzymał wypłatę renty rodzinnej pismem z dnia 17 września 1992 r. Pismami z dnia 25 listopada 1992 r. i ze stycznia 1994 r. S. Ośrodek Wychowawczy - Dom Młodzieży [...] w T. zwrócił się do organu rentowego o wypłatę na rzecz Ośrodka renty rodzinnej dla małoletniego Piotra R., przebywającego w tym Ośrodku od 7 września 1992 r., gdyż matka nie uregulowała należności za jego pobyt, a opiekunem małoletniego jest ksiądz Roman D. Na wniosek Piotra R. z dnia 16 stycznia 1997 r. organ rentowy wznowił wypłatę renty rodzinnej od 1 stycznia 1997 r. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego organ rentowy nie poinformował Ośrodka S. w 1991 r. o tym, iż winni przedłożyć postanowienie sądu o ustanowieniu opiekuna dla małoletniego Piotra, a także sam nie wystąpił o takie ustanowienie, do czego był zobowiązany na podstawie § 43 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.). Brak działania organu rentowego jest błędem organu, co skutkuje wznowienie wypłaty renty rodzinnej dla Piotra R. - trzy lata wstecz - to jest od dnia 1 stycznia 1994 r.

Sąd Apelacyjny zmieniając powyższy wyrok wziął pod uwagę, że skoro ksiądz R. D. nigdy nie został ustanawiany przez sąd prawnym opiekunem małoletniego Piotra R., a pismo w tej sprawie S. Ośrodka Wychowawczego pochodzi z 1995, a nie z 1991 roku, nie istniały zatem podstawy prawne do wypłaty renty rodzinnej do rąk księdza i zastosowania art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o z.e.p.

Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył kasacją powyższy wyrok, zarzucając naruszenie art. 103 ust. 2 ustawy o z.e.p. poprzez błędną jego wykładnię i zastosowanie oraz wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona, bowiem Sąd Apelacyjny dokonując wykładni art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), nie uwzględnił obowiązków organu rentowego, które wynikają z przepisu § 43 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłacania tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.). Przepis ten zobowiązuje organ rentowy do zwrócenia się do właściwego organu administracji państwowej stopnia podstawowego, aby ten wystąpił o ustanowienie opiekuna w razie nieprzedstawienia postanowienia sądu w wyznaczonym terminie. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje na podejmowanie przez organ rentowy starań o ustalenie osoby sprawującej opiekę nad ubezpieczonym, jednakże organ ten nie wezwał osoby sprawującej faktyczną opiekę nad rencistą (S. Ośrodka Wychowawczego - Domu Młodzieży [...] w T., ani księdza R.D.) do przedstawienia najpóźniej w terminie 12 miesięcy postanowienia sądu o ustanowieniu opiekuna małoletniego. Zaniechanie tych działań, słusznie uznał Sąd Wojewódzki, jako błąd organu w rozumieniu art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o z.e.p.

Z tych wszystkich względów i na podstawie art. 393¹⁵ KPC Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====